Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

RØMØ-SANGE

RØMØ-SANGE

RØMØ-SANGE

Hvad var vel i verden det fattige liv
med al dets fortærende tant,
om ikke en plet med en dal og lidt siv
vort hjerte i skælvinger bandt!
Om ikke vi drog fra det yderste hav
for bøjet og rynket at stå
og høre de kluk,
de mindernes suk
fra bækken, vi kyssed som små!

JEPPE AAKJÆR.

Sangene nr. 1 - 9 er i let bearbejdet form gengivet efter den nu forlængst udsolgte »Rømø-Sangbogen«.
Nr. 10 er hentet fra bogen »Rømø - Paradisøen i Vesterhavet«, udgivet i 1949 af Søren Vibe. Nr. 12 blev første gang trykt i månedsbladet »Hærvejen«, marts 1962. Nr. 11 og nr. 13 har ikke tidligere været trykt. Bordversene nr. 14 og 15, og skålevisen nr. 16, er gengivet efter Jens Chr. Knudsens overlevering.

Omslag og øvrige tegninger: Hans Falk, Aabenraa.
Vignetterne: Rosa Schmidt, Rømø.
1. udgave 1963.

Peter J. Duhn. *Anders K. Jessen.* *Christian Jørgensen.*
Peter Petersen. *Alfred Schmidt.*

2. udgave 1984

Melodi: På Vossevangen dér vil jeg bo.

1 Blandt Rømøs klitter dér vil jeg bo,
dér er det fagert at være.
Dér er så stille, dér har man ro,
kan verdens larm ikke høre.
Og danske er vi så godt som hver,
og alle har vi vort Rømø kær.
Ja tro du mig,
jeg siger dig:
Dér er det fagert at leve!

Om som'ren svinger vi rask vor le,
os piger følger med rive.
Det går så det er en lyst at se,
bagefter ingen vil blive.
Og spøg og latter gi'r tidsfordriv,
på engen er der et muntert liv.
Ja tro du mig,
jeg siger dig:
Dér er det fagert at leve!

Og når så dagen til ende går,
og le og rive de hviler,
når sol alt nede bag bjerge står,
i øster fuldmånen smiler,
da samles vi til en munter sang,
og da får munden vi ret i gang.
Og tro du mig,
jeg siger dig:
Dér er det fagert at leve!

Når sommertiden til ende løb
og vinterstormene tude,
når blomsterne under jorden krøb,
og vi kan ej være ude,
da samles tit vi til muntert lag

og holder ud til den klare dag.
Og tro du mig,
jeg siger dig:
Dér er det fagert at leve!

Men trang vor tid er og alvorstung,
og den har brug for os alle,
fra leg til gammel så vel som ung
til kamp og arbejd' vil kalde;
thi knap må tales vort moders sprog,
og hjemmets frihed de fra os tog.
Men tro du mig,
jeg siger dig,
at trælle vil vi ej være!

Når da vor moder os kalder frem,
lad hende rede os finde
til kamp for frihed og fædrehjem,
hver mand så vel som hver kvinde.
Af skeden flyver da åndens stål,
vi slår et slag for vort modersmål.
Og tro du mig,
jeg siger dig,
den kamp vil sejerrig blive!

Thade Petersen,
1890

Melodi: Langt højere bjerge så vide på jord.

2 Lånt hyrrer o' størr' er e bank »op å land«
end dem, som vi her kålder bjer'e,
men det er det sa'm, for så dejle a sand
e hav gør dem inne stej' fær'e.
O' de er så davle, a lyng er djert klæ'r,
o' vi tøgs jo å, vær' så fin er it værd.

De har et vel kønner der ne'e i øst,
for de har jo masser af træer,
men vi holder mjest a vor lav, sande kyst,
o' det er no slet it så sæ'r,
for ven et er storm, o e hav stær i brand,
så er et skam stolt gøe, te den holder stand.

Vel er de o for os så manne et stej
o' sier, vi sjokker bag etter.
Men vi komme osse da nok längs e vej,
kan vær, det sku gjern gå lidt letter.
Men frej har vi her o' så dejle en ro,
o' derfor vi helst dog å Rømø vil bo.

De gjern vil fortæl vos der »op å e land«,
vi er it så klog, som de er.
Det kan jo vær sand, men en jævnhen forstand
den har vi, o' tænk e lidt vi'er
end rækk' me vor nejser det kan vi da ål,
o' det er jo nok fo vos her å e knold.

Lånt kønner e sprog er ve sund o' i skov,
o' bær'er det er e vel osse,
men vort har si toner fra Vestervovvov,
o' de er no slet it så tosse;
o' dræver vi me'er end »op å e land«,
så snakker vi vel me lidt me'er forstand.

A stoer mænd har vi vel slet inne her
af dem, der har evner o' grunker.
Vor rigdom er jævnhen, såvel som vo lær'
men hverken for provst eller junker.
Vi krummer e ryg her, for her å e land
vi kender no slet it til forskjel å stand.

Vort land er kun lille, et rig o' it køn.
Men det er no vort, o' vi holder
af det, som det er, o' vi lær vil vo bø'n,
te bedst det dog her å en knold er.
O' dansk er vort land, o' det dansk å skal blyv,
så læng som en sjæl her å Røm er i lyv!

Thade Petersen,
1890

Afstemningsdagen den 10. februar 1920

Melodi: Jeg elsker de grønne lunde.

3 Velkommen til Rømøs strande,
det fagre fædrendehjem!
Den sidste kamp nu skal stande,
thi stævned' I alle frem.

Den sømand han styred' sin skude
så stovt mod den fremmede kyst!
Trods ære og rigdom derude
han mindes sit hjem med lyst.

Til Danmarks ære og hæder
I over havene fo'r;
at bryde de tunge kæder
nu hjælp jeres gamle mor.

For livet fuldret at kende
I drog vel i verden ud.
Med fryd I tilbagevende,
nu følger I pligtens bud.

Der kommer en trofast kvinde
med otte sønner i rad,
de deres pladser vil finde,
de følges nu alle ad.

Så åbner vi hus og hytte:
»Vel mødt på den store dag!«
Til moders røst vil vi lytte:
»Gud råder for Danmarks sag.«

Fra alle de Sønderjyder
fra Als og til Rømøs strand
et taktfast råb der nu lyder:
»Vi stemmer for Danmarks land!«

N. C. Nissen, 1920.

4 Velkommen hjem til Rømøs kære strande!
Velkommen, velkommen hjem!
Velkommen hjem nu for med os at sande,
at vi til Danmark vil hjem.
I, som har levet i Danmarks blide lande,
stævner nu her mod hjemmets kyst
for jeres stemmer med vore at blande,
med Tysken vil I tage en dyst.

Åg har os tynget, trællekår vi fristed,
nu er forløsningen nær.
Den 10. februar den skal stå ristet
med runer i danske hjerter her.
Tak da for hjælpen, I kommer at yde,
tak til hver kvinde og hver mand!
Forsmå ej det lidt, vi har jer at byde.
Gud skærme vort fædreland!

Jens Chr. Knudsen,
1920.

Melodi: Jyden han æ' stærk o' sej.

5 Dansk har Rømø ålti væ't,
ålt det andt it smejt vos ret.
Om de sie, te vi æ' tysk,
vi ha' vist: æ land æ' jysk.

No ha' vi væ't henn' og stemm',
det vå inne, de' bløv hjemm',
men fra øster og fra nørr'
de kom ål, de' hæ' æ førr'.

Å hvor det vå snel o' se,
da vort flag så hvi' og rø'
no igen kund' kom frem,
vaj så kønt ved hver et hjem.

Så vil vi si tak te Gud,
te' ha' no ha' fri vos ud,
o' vi vil syng ham lov
som æ fugl ved strand o' skov.

O' så vil vi hjælp enan,
vi vil gi' hveranne hand:
Vi vo' bø'n no vil læ'e,
hvad de' æ' te Danmarks æ'e.

No vil vi i Rømøs sprog
ø'f hurra fo' Dannebrog,
o' æ Kong o' æ hele land!
Det ska' ly' som hav i brand.

N. C. Nissen,
1920.

Melodi: I gamle dage der var engang.

6 På højtidsdagen stem op en sang,
nu sol randt op over Danevang.
Nu retfærd sejred' og håb og tro
de fandt hinanden de skilte to.

Vi leved' så længe i trællekår,
nu skænker Vorherre os gyldenår.
I frihed vajer det gamle flag,
vi danske glædes ved sejrens dag.

Og der blev glæde på Rømøs kyst,
og højt de jubler af hjertens lyst:
»Om Dannebroge så hvid og rød
vi tæt vil flokkes indtil vor død«.

Så takker da Gud vor Fader god,
der retfærdsdagen oprinde lod.
Han giver glæde for bittert savn,
nu hviler barnet i moders favn.

N. C. Nissen,
1920.

Melodi: Du skønne land med dal og bakker fagre.

7 Du lille ø af bølgerne omskyllet,
med bakkedrag i tågedis indhyllet,
så fjernt fra kampens bulder kom den dig dog så nær;
thi dine tanker fulgte med mænd og sønner kær.
Skønne ø med din eng og ager,
barndomsø, dine minder drager,
barndomsø.

I mange år du var i spændetrøje,
den tyske ørneklo du måtte døje,
dog stakket tid får ende, og nu er din forbi,
vor kære, gamle fane skal vaje frank og fri.
Dannebrog! du var fryd for øjet,
Dannebrog! vi i tak os bøje,
Dannebrog!

Så vaj da højt og tolk vor store glæde,
snart i vort gamle hjem vi ind skal træde.
Ja, søskende er kommet hertil fra syd og nord,
med jubel de os fører hjem til vor gamle mor.
Vårens bud lød fra fjerne lande,
vårens bud fløj til Rømøs strande,
vårens bud!

En tak for trofasthed da døtre, sønner,
for den vil Danmark, gamle mor, jer lønne,
alt, hvad I måtte døje, alt hvad af ondt I led,
det følte hun med Eder, så det i hjertet sved.
Trang var vejen, I måtte træde,
hjem, ja hjem, går det nu med glæde,
hjem til mor!

A. M. Jørgensen.
1920.

Melodi: Danmark, dejligst vang og vænge.

8 Rømø, led af Danmarks rige
på det åbne vand,
hvor det friske hav kan stige
over breden strand!
Hvor vi end i bøger granske,
altid finder vi det danske,
modersmålets bløde klange
er i dine sange.

Dine flag på kirken prented'
taler Danmarks sag,
over kors de trofast vented'
på den store dag,
da fra alle danske huse
Danebrog tog til at bruse,
glæden klang i klokkemalmen
over marehalmen.

Hver gang nattens mørke viger
fra det hvide sand,
og på himlen solen stiger
over Jyllands rand,
mange blanke vande spejler
himlens morgensky, som sejler
over klit og over hede,
skjul for lærkerede.

Lave, vilde roser slynger
sig om klittens rand,
mange tusind grågæs gynger
ved det dybe vand,
deres bløde skrig opfylder
aftenluft, som sol forgylder,
når ved flodtid sagte suser
havets åbne sluser.

I august, når himlens dunsky
svæver i det blå,
Juvre, Toftum, Kongsmark, Dunby,
Vesterhede, Vrå,
Tagholm, Kromos, Østerhede
i en stribe ligger nede,
marskens grønhed saftig strømmer,
korn i klitdal drømmer.

Hver gang året på sin bane
melder februar,
vil vi hejse korsets fane
for det håb, den bar,
vil vi synge vore sange,
som vi sang de mange gange,
medens Vesterhavets vande
favner Rømøs strande.

Hans Storm
10. februar 1926.

Melodi: Der er et land, dets sted er højt mod norden.

9 Der er en ø af Vesterhavets vove
omskyllet, lav og nøgen er dens kyst.
Dens bjerge klitter er, og hjelm dens skove,
dog bølger altid ved dens navn vort bryst.
Dens brænding larmer med en tordens bulder.
Tit bølgen sprøjted over toftevold.
Men omend fattig kun og tynd dens muld er,
vi elsker højt dog Rømøs lille knold.

Hvor kendes freden over land og byen
så tonefuld som ved vor østre strand,
mens månen smiler skælmsk til hav bag skyen
og tusind grågæs pludrer fjernt fra land.
Der gøer en hund, hest gnubber græs på engen,
og viben snærrer, mågen jamrer sig,
en klire pylrer, op af bølgesengen
det knitrer, bobler på flodbølgens vej.

I fordums tid foer fædre vidt om lande
som raske gutter over salten sø.
De jaged hval ved Grønlands barske strande
men bygged hjem her på vor lille ø.
Mens vore mødre gårdens agre pløjed'
og værned' dem mod Vesterhavets sand,
de hygged' hjem, mens slid og savn de døjed'
i kampen for vort elskte, lille land.

Nu drager manden selv sin agers fure,
maskinen klaprer nu, hvor leen klang.
Han sidder trygt bag sekelgamle mure
og bygger værn mod hav for eng og vang.
Af fede marsk og fordums magre heder
man lever nu her på vort lille land.
Om hjemmets arne Rømøs kvinder freder
nu sammen med sin børneflok og mand.

Thade Petersen, 1926.

Egen melodi.

10 Der ligger en ø i det fjerne vest.
Dens navn er Røm.
Den ligger og drømmer i sol og blæst
sin egen drøm,
mens vinden leger med klittens hår,
som den har leget i tusind år,
og tidevandets vældige ur
udmåler seklernes gang.

Og havet taler sit stærke sprog
til jordens kryb.
Det lukker os op sin billedbog,
sit dunkle dyb.
Men havets fugle dog bedst forstår
den mor, som dækker ved høst og vår
to gange hvert døgn så rigt et bord
for kystens vingede flok.

Her lyder en jublende sang og tak
for dagligt brød,
det stiger som storm fra Jordsands Flak
i havets skød.
Mens tider svinder, og sekler går,
de samles på ny hver evige vår,
og stranden dækkes af dunede små,
som fortsætter slægternes gang.

Og går du en stille, sommerlig kvæld
på havets sand
og lytter, mens lyset går på hæld,
til det brusende vand,
da er det med eet, som sted og tid
med dagens byrde og døgnets strid,
med alt, hvad du rummer af lyst eller nød,
går under i altets dyb.

Og den, som lytted' til havets sang
i solfaldsskær,
han drages på ny af en sælsom trang
til øen her.
Her toner den vældige melodi
fra urtidskræfternes symfoni,
som løfter din sjæl over dalbunden trang
mod en evigheds blånende hvælv.

Her tier den travle verdens larm.
Her ånder den fred,
som drager den trætte med moderlig arm
fra tid og sted.
I tavshedens rige blandt lyng og klit
du vandrer dig let - du ånder så frit.
Selv modgangs tynge forvandles til tak
opløses i skøn harmoni.

Søren Vibe,
1938.

Melodi: Duftende enge og kornrige vange.

11 Kysset af solen og hærdet af blæsten,
tågesvøbt tit er vor fædrendestavn.
Glorrige strømme og længst imod vesten
Vesterhavsvoverne tog dig i favn.

Rømessen pløjed' de fjerneste bølger,
kendt var hans færden i fremmede land.
Minder om stordåd nu stille sig dølger,
taler dog stolt fra vor elskede strand.

Krige os hærged', og voldsdåd blev øvet,
mod os føg sandet fra hav og fra klit.
Sproget og sangene blev os frarøvet,
flaget på kirken blev overmalt tit.

Bristet er åget, og frit toner sange,
Rømessen atter vil drømme om dåd.
Danmark kom nær os, og dog mange gange
fjernet bag isen og søernes bråd.

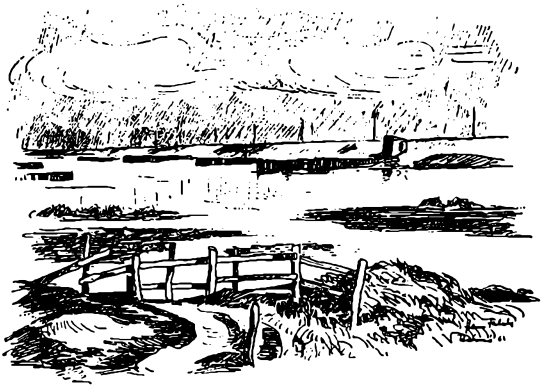
Bygning af broer blev løsnet i tiden.
Bro mellem folk, mellem klasser og mænd,
bro mellem massen og enkeltes viden,
bro mellem værktøj og plovjern og pen.

»Broen« er håndslaget hen over vande,
gensidig tillids forjættende pant.
Kommende tider skal visselig sande:
»broen« til Danmark os fastere bandt.

Henfarne slægter i drømme så stunden,
hånden fra hjemlandets kyst blev os rakt.
Danmark nu møder med tro på vor kunnen.
»Fremad for Danmark« er segl på vor pagt.

Johanne Lehman

i anledning af Rømø-dæmningens indvielse
den 18. december 1948.

Melodi: Som dybest brønd gi'r altid klarest vand.

12 Du stormomsuste ø i havets favn
med lav og lyng og vilde klitters øde,
hvor helligt blev for os det dyre navn,
du døbtes med i fortids morgenrøde.
Vel fattig, grå og simpel var din dragt,
men altid gav du dine børn det bedste -
en trofast mor, hvis stille, stærke magt
os sælsomt drog og var så god at gæste.

Med vemod mindes vi den trygge tid,
da havets fugle frit i lyng sig fjæled,
da landets guld var løn for ærlig id,
da freden overalt på øen dvæled'.
Men nådeløs går tidens vilde jag,
det nytter ej, du prøver på at dige.
Var det, du tabte, end en hjertesag,
du har kun valget: vinde eller vige.

Den lange hårde streg fra kyst til kyst
har trukket furen mellem før og efter,
og aldrig har det været blot til lyst,
når mandens snilde brød naturens kræfter.
Dog frem af havet gror det nye land,
og nye slægter her skal ploven drage.
Da guld og glæde høster stræbsom mand,
mens fiskerflåden tit sin tørn må tage.

Da finder ungdom fædres gamle vej,
da får de liv på ny, de stolte minder.
Er vejen farlig - vel, den skræmmer ej,
og modig mand dog altid føden finder.
I havets stærke favn blir dreng til mand
og pigen blir til kvinde ved hans side.
Så byg da I det nye fremtidsland,
mens hånd i hånd for hjem og slægt I stride.

Hvor er vel lærkens sang så jubelrig
som her i lange lyse forårsdage,
når heden dækker med sin kappes flig
en sommers lykke - rede, æg og mage.
Og hvor er spovens fløjt så vemodsfuld,
så underskøn som over lyngens tuer,
når aftensolen ødsler med sit guld,
så havet står i brand og bølgen luer.

Så tak da, elskte land, for hvad du gav,
fordi du tog en fremmed til dit hjerte.
Kanske engang du skænke vil en grav,
når stilnet er mit fjed og slukt min kerte.
Hvor salig da, når jeg har endt min gang,
og sjælen stunder frem mod aftenfreden
ved marehalmens blive vuggesang
at bæres varsomt ind i evigheden.

Søren Vibe,
1962.

Melodi: For en fremmed barsk og fattig.

13 Jeg blev lagt for vind og vove
formet sært af havets nåde,
blev dit hjem i lyst og lykke
blev dit lande i ve og nåde.

Ingen rigmandslod jeg gav dig,
hedens søn fik lært at nøjes,
men den sande sindets rankhed
mistes ej, om ryggen bøjes.

Langt af led jeg lod dig fare.
Did du hented guld og hæder,
mens din kvinde stred og værned
om det stille hjemlivs glæder.

Altid, altid hjemmet drog dig,
hedens højborg, lærkens rige
med de mange milde tofter
lagt i læ bag vold og dige.

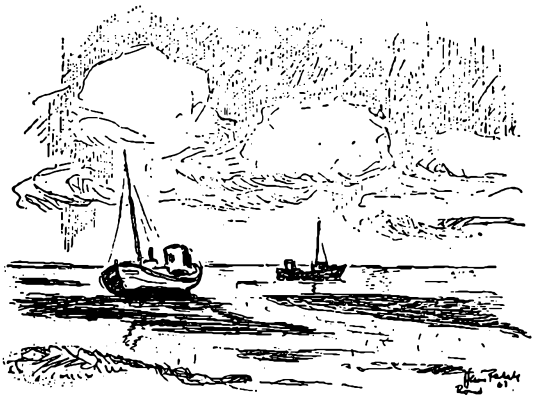
Fattig vel - men fred og tryghed
signed dog »de ringe dage«
under trækfugl'skarens brusen,
under hjejlens stille klage.

Sæder skifter. - Tiden tvang mig
til at åbne hjemmets døre
for alverdens vilde tummel.
Ak, hvad har den her at gøre?

Hør mig, du som uden andagt
tramper ad de gamle stier,
træd dog varsomt! - Slægtens færden
taler til dig, når du tier.

Stands din gang, du travle vandrer,
lyt dig ind til landets hjerte,
da vil hedens tavse tale
fylde dig med fryd og smerte.

Søren Vibe,
1963.

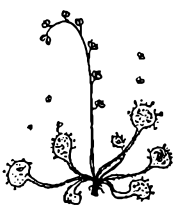
Bordvers til brug ved gilder

Melodi: Guds godhed vil vi prise.

Før middagen:

14 Vi takker dig, vor Fader,
vi priser dig, vor Gud,
Dit forråd du oplader,
din hånd du rækker ud.
Du kommer os ihu.
Alt det, som ånde drager,
af dig sit ophold tager.
O Gud, hvor god er du!

Velsign vort land, o Herre!
Velsign og hvermands bord!
Lad hver velsignet være,
som stræber, beder, tror!
Giv nøjsomhed med lidt,
giv gavmildhed med mere!
Lad enighed regere,
så hver har fred med sit!

Efter middagen:

15 Vort måltid er til ende,
vort bord nu dækkes af;
til dig vi os nu vende,
som os det gode gav.
Med tak af hjertens grund
dig lov, o Gud, vi sjunge,
du læskede vor tunge,
du mættede vor mund!

For dette par vi bede:
Du komme dem ihu!
Du deres bord berede,
alt godt så give du.
Din nåde følge dem
på alle deres veje,
du signe, hvad de eje,
du signe deres hjem!

Rømø skålvise

16 Og dette skal være vort brudepars skåle:
Hurra!
Ja skam få den, som ikke
vort brudepars skåle vil drikke,
Hurra, hurra! Den skål den var bra,
hurra!

Gid de må leve i mange år
og fryd og fremgang monne få,
behagelige dage, behagelige sager
så mange, som dråber er her.
Guds fred vi dem sende,
ihvor de sig vende,
i mange lyksalige år.
Gud giv dem de dage,
som de mon behage,
indtil de af verden udgår!

De skal leve,
de skal leve
de skal leve højt hurra!
Hurra, hurra, singfalderaldera!
De skal leve,
de skal leve,
de skal leve højt hurra!

Brudeparrets tak:

Vi for skålen takker,
skålen den var vakker,
tak, I, som sang så vel og bra,
tak skal I ha,
ja tak skal I ha!
Den skål var nydelig,
vi takker tydelig
for skålen vor!

Den var og herlig,
vi takker kærlig
enhver især.
For skålen og for sang
vi takker mangen gang
enhver især!

Ja, tak skal I have
fordi I sang så bra!
Og lige vil vi have,
fordi vi drikker den af.
Tralalala, tralalala, tralalala.
Vi drikker ud til hver en dråbe,
det gør vi, så vil vi håbe,
lambo, lambo, mine herrer lambo!
Sæt så koppen for jer mund,
kammerater, lambo!
Drik den ud af hjertens grund,
kammerater, lambo!
Til bevis så vil vi vende
koppen på sin ravgal ende,
lambo, lambo, mine herrer, lambo!

Se, nu har koppen gjort sin ret,
Komdidelumdidelumdej!
Nu er den på sin ende sat,.
Komdidelumdidelumdej!

Festens afslutning

17 Dette selskab vi beslutter
med den bedste harmoni.
Ingen af os det fortryder,
som har taget del deri.
Ja, glædelig og vennelig og veltilfreds
så går enhver hjem til sin kreds.

INDHOLD

Nr. 1. Blandt Rømøs klitter der vil jeg bo.
2. Lånt hyrrer og størr' er e bank »op å land«.
3. Velkommen til Rømøs strande.
4. Velkommen hjem til Rømøs kære strande.
5. Dansk har Rømø ålti væ't.
6. På højtidsdagen stem op en sang.
7. Du lille ø af bølgerne omskyllet.
8. Rømø, led af Danmarks rige.
9. Der er en ø af Vesterhavets vove.
10. Der ligger en ø i det fjerne vest.
11. Kysset af solen og hærdet af blæsten.
12. Du stormomsuste ø i havets favn.
13. Jeg blev lagt for vind og vove.
14. Vi takker dig, vor Fader.
15. Vort måltid er til ende.
16. Og dette skal være vort brudepars skåle.
17. Dette selskab vi beslutter.

SØF TRYK A/S (04) 66 29 26